

Voetstappen in het zand!

Liturgiesuggesties:

Zingende Gezegend 17: 1, 2 en 3

Gezang 393: 1, 2, 3 en 4

Schriftlezing: Psalm 90 (NBV)

Psalm 90: 1, 2 en 8 NB

na verkondiging: Gezang 397: 1, 2, 3, 4, 5 en 6

Geloofsbelijdenis zingen

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

In het zand van 2009 staan voetstappen.

Grote en hele kleine.

Diepe, zware afdrukken,

en lichtvoetige herinneringen aan iemand die langs het water liep.

Grote mensen liepen hier.

Kleintjes dribbelden over het zand.

In het zand van 2009 staan voetstappen.

Mensen die hier voorbij gingen.

Verschillende mensen,

met hun zorgen, met hun lasten, met hun blijdschap.

U, jij en ik, ... wij allemaal zetten onze voetstappen in het zand.

Als de hemel blauw is ... en de ondergrond vast,

dan loop je als vanzelf.

Maar wanneer er tegenwind is,

een zware hemel en een vastzuigende bodem ...

wat dan?

Dan heb je de neiging om stil te blijven staan,

verdwaasd, onzeker, moedeloos.

Terwijl de bodem onder je voeten steeds vaster zuigt.

Dan komt de vraag: Waar bent U God?

Ik droomde eens en zie

ik liep aan 't strand bij lage tij.

Ik was daar niet alleen,

want ook de Heer liep aan mijn zij.

We liepen samen het leven door

en lieten in het zand,

een spoor van stappen, twee aan twee,

de Heer liep aan mijn hand.

Ik stopte en keek achter mij

en zag mijn levensloop,

in tijden van geluk en vreugde,
van diepe smart en hoop.

Maar als ik het spoor goed bekeek,
zag ik langs heel de baan,
daar waar het juist het moeilijkst was,
maar één paar stappen staan.

Ik zei toen: " Heer, waarom dan toch?
Juist toen ik U nodig had,
juist toen ik zelf geen uitkomst zag,
op het zwaarste deel van mijn pad...."

De Heer keek toen vol liefde mij aan
en antwoordde op mijn vragen:
"Mijn lieve kind, toen het moeilijk was,
toen heb Ik jou gedragen..."

***

Ik moest, broeders en zusters, jongens en meisjes, aan dit beeld van die voetstappen denken ... bij het lezen van Psalm 90.

Weinig Psalmen zijn zo bekend als Psalm 90.

Hij is ook indrukwekkend.

Naast de eeuwigheid van God wordt in deze Psalm ... de kortstondigheid van de mens getekend.

Psalm 90 is de oudejaarspsalm ... bij uitstek geworden.

En terecht.

We passen deze Psalm dan vanavond - op deze Oudjaarsavond - ook maar toe op ons eigen ... persoonlijke leven.

***

Maar eerst iets over de achtergrond van deze Psalm.

Er boven staat: "Een gebed van Mozes, de godsman."

Mozes wordt hier aangeduid als de schrijver van deze Psalm.

De enige Psalm, die we aan hem kunnen toeschrijven.

Mozes is misschien wel één van de grootste psalmdichters geweest.

Dat blijkt niet alleen uit deze majestueuze Psalm ...

Ook in de eerste vijf boeken van de Bijbel ontdekken zijn bijzondere dichterlijke gaven.

Mozes wordt hier aangeduid als godsman.

Een titel die ook wel voor profeten wordt gebruikt.

Mozes, de godsman, was ook profeet.

Een man, die sprak namens God.

Namens de hoogheilige God.

Tot zijn volk.
Toen en nu.
Gisteren en vandaag.

*

Ergens in de woestijn - tussen Egypte en Kanaän - moet Psalm 90 voor het eerst gezongen zijn.

Als een gebed van Mozes, de godsmann ... opgezonden tot de HEER.

In de woestijn.

Na 400 jaar slavenwerk in Egypte ... had de HEER zijn volk uit dit diensthuis bevrijd.

Het mocht op reis.

Op reis naar het beloofde land.

Maar wat gebeurd er onder weg?

Het volk moppert en jammert:

Het was voor Mozes een zware last om te dragen.

Hij moest het volk vóórgaan.

Het stond tegen hem op.

Meer nog: het volk stond tegen God op.

Had de HEER hen voor een wisse uitroeïngsdood in Egypte bewaard ...

Schonk Hij hen, afgebeulde slavenarbeiders vrijheid en hoop op een nieuw land.

Een land vloeiende van melk en honing waar ze eindelijk rust zouden vinden onder de eigen wijnstok en de eigen vijgeboom ...

Had de HEER toen geen blijde gezichten mogen verwachten en aanhankelijke mensen?

Maar wat kréég Hij te horen?

Eindeloos gemor, gemopper.

't Begon al voor de Schelfzee:

'Waren er in Egypte geen graven genoeg, dat U ons hebt meegenomen om te sterven in de woestijn?'

En drie dagen na het weergaloze wonder van de doortocht over de drooggelegde zeebodem ... wordt er weer gemord:

Mozes, wat moeten we drinken?

In de woestijn Sin:

'Waren we maar bij de vleespotten in Egypte gestorven!

Daar hadden we tenminste volop te eten!'

Bij Rafidim is Mozes ten einde raad:

'Wat moet ik met dit volk beginnen; het scheelt niet veel ... of ze stenigen mij!'

Er was geen water.

Ja, het volk van Israël heeft daar zelfs bedreigd ... heel het verbond van Gods genade, het verbond dat de HEER gesloten heeft met Abraham en zijn nageslacht ... op losse schroeven te zetten.

Al Gods trouwbewijzen aan de kant te zetten door de vraag op te werpen:

Is de HEER nu in ons midden ... of niet?

Lankmoedig, geduldig en genadig heeft de HEER dit alles verdragen.

Totdat er een einde kwam aan zijn geduld.

Het dieptepunt wordt bereikt als tien van de twaalf uitgezonden verspieters ... het volk Israël doen twijfelen aan Gods macht ... om hen volgens zijn belofte in Kanaän te brengen.

Het is niets anders dan ... puur wantrouwen van God en zijn Woord.

Laten we, broeders en zusters, jongens en meisjes, onszelf vanavond de spiegel eens voorhouden:

Hoe vaak heb je God niet het afgelopen jaar teleur moeten stellen?

Hoe vaak heb je niet getwijfeld aan zijn beloften?

Hoe vaak heb je je afgevraagd:

Is God nu wel in ons midden?

Je hadden vaak meer tijd voor andere dingen ...

Hoeveel tijd had je gemiddeld elke dag beschikbaar voor de God, de HEER?

5 Minuten, 10, een kwartier?

Vaak gingen - in het afgelopen jaar - jouw zaken vóór de zaak van God.

Maar dat eerste, dat twijfelen aan de beloften van God ... wat maakt dat de HEER verdrietig, teleurgesteld, ... ja zelfs toornig!

'Heb Ik hun de belofte gegeven van vergeving van zonden en vernieuwing van hun leven en ... wat doen ze ermee?

Ze leven maar raak.

Ze doen net alsof Ik niet besta.

En dan hebben ze ook nog kritiek op Mij.'

Ik kan me indenken, broeders en zusters, jongens en meisjes, dat de HEER soms spuugzat kan zijn van ons kleingeloof, ons ongeloof, ons wantrouwen aan zijn beloften.

De geschiedenis van Israël leert ons hoe God dat wantrouwen straft!

'Willen ze niet naar Kanaän?

Ze mogen al niet eens meer!

Rechtsomkeert!'

Voor elke dag verspieten zou Israël een jaar moeten rondzwerven in de woestijn.

'Waren ze liever in deze woestijn gestorven?

Ze zullen in deze woestijn sterven.'

Eerst de tien verspieters.

"Zij stierven door een plaag voor het aangezicht van de HEER."

En vervolgens de militaire dienstplichtigen, mannen van 20 jaar en ouder.

Dat was voor straf!

Voor hun ongeloof en hun wantrouwen aan de beloften van God.

Mozes moet heel wat mannen hebben zien sterven.

Israël heeft een spoor van graven in de woestijn moeten achterlaten.

70, 80 Jaar oud werden ze.

En dat terwijl de gemiddelde leeftijd in die tijd een flink stuk boven de honderd lag. Onder de toorn van God werden de zeer sterken nog slechts 80 jaar; de sterken ... 70 jaar.

Dat is, broeders en zusters, jongens en meisjes, in het kort ... de achtergrond van deze Psalm.

***

En daar zit Mozes dan.
Ik stel me zo voor, dat hij de rust gezocht heeft van de stille avond met boven hem de sterrenhemel.
Daar zit de godsman.
Onder de donkere hemel met de lichtende sterren.
De bergen zijn als masieve gestalten om hem heen.
Hij denk na over leven en dood,
over heden en toekomst.
Wat is het leven waard ... daar in de woestijn?
Het glipt tussen je vingers door.
De mensen vallen bij bosjes.
De graven worden gedolven en de stoet trekt verder.

Ja, lieve mensen, wat is het leven je waard?
Je kunt wel belangrijk zijn, je mag dan wel over veel geld kunnen beschikken, maar ...
ieder mensenleven is kwetsbaar. Is vergankelijk.
Het gaat met een mensenleven ... als met gras in het oosten.
Wanneer de woestijnwind het warme zand brengt, ... is het gras daartegen niet bestand.
In één dag verdort het.
In een oogwenk is het voorbij..

*

Maar, broeders en zusters, jongens en meisjes, Psalm 90 begint eigenlijk veel opgewekter.
En het eindigt ook helemaal niet in een mineur-, of in een rouwstemming.
Psalm 90 pleit juist op de verbondstrouw van onze God.

Dat begint al in het begin.
De eerste verzen zijn een loflied op de trouw van God.
"Heer, U bent ons een toevlucht geweest van geslacht op geslacht.
Nog voor de bergen waren geboren,
voor U aarde en land had gebaard ...
U bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid."

Ziet u Mozes daar nog zitten.
In de woestijn.

De bergen om hem heen.

Zo'n bergland - met z'n rotsholen en spelonken - biedt een prachtige schuilplaats aan allerlei woestijndieren.

Ondanks alles wat zich in de woestijn zich heeft afgespeeld ... het ongeloof, het wantrouwen van het volk ... en de dood van velen ... als een straf van God ...

pleit Mozes, de man Gods, op de trouw van God.

"Heer, U bent ons een toevlucht geweest ..."

Mozes gebruikt hiervoor een beeld, dat de woestijn hem aanreikt: een toevlucht, een veilig berghol.

Je kunt er schuilen.

Je bent er veilig.

Toevlucht.

In onze nederlandse vertaling zit daar het woord vluchten in.

Je kunt naar zo'n veilige schuilplaats ... vluchten.

Nu, dat doe je als er gevaar dreigt.

Als de nood op het hoogst is.

Vluchten voor het onheil.

Een veilig onderkomen zoeken.

Dat hebben vele geslachten mogen vinden, mogen ervaren ... bij de HEER.

Hij is een toevlucht.

Hij is het geweest van geslacht op geslacht.

Want de HEER was er al, voordat al die machtige bergen werden geschapen.

God is van eeuwigheid ... tot eeuwigheid.

Daarom, niet alleen in het verleden hebben mensen het ervaren, dat je bij de HEER kunt schuilen ... ook alle geslachten, die nog zullen komen ... kunnen bij God terecht.

Weet u, weet jij waarom ik daar zo zeker van ben?

Omdat het eens kerstfeest is geweest.

Omdat God zijn beloften heeft waar gemaakt.

Zijn liefde wordt zichtbaar en tastbaar in het Kind van Bethlehem.

God geeft ons - in Jezus - een Toevlucht, een Schuilplaats.

Dat is, lieve mensen, een geweldige troost en houvast.

We kijken vanavond nog even achterom, naar onze voetstappen in het jaar van onze Heer 2009.

We zien de diepe indrukken in het zand, van moeite en van zorg.

We zien ook de luchtige, snelle voetafdrukken van vreugde en blijdschap.

We zien ook de voetafdrukken van de Heer Jezus.

Hij ging ons vóór.

Wij mochten onze voetstappen zetten in het spoor, dat Hij al had uitgezet.

We zien ook onze voetstappen ophouden en die van de HEER alleen verder gaan.

Dat waren die momenten, dat je God voor je gevoel was kwijtgeraakt, dat je je afvroeg:

Is God wel met mij?

Waarom moet ik dit leed, dit lijden dragen?

Toen was het de Heer Jezus, die je er door heen droeg.

In zijn goddelijke armen.

En toen het weer ging ... zette Hij je weer met beide benen op de grond.
En kon je op eigen kracht weer verder ... achter Hem aan.

Er staan, lieve mensen, voetstappen in het zand van 2009.
Uw voetstappen, en die van jou en van mij.
Maar ook de voetstappen van de HEER, onze God.

*

"Heer, U bent ons een toevlucht geweest van geslacht op geslacht."
Wanneer, broeders en zusters, jongens en meisjes, Mozes deze woorden zingt
beseft hij ... hoe klein een mens is ten opzichte van deze hoogheilige God.
De mens is maar een zwak, broos en sterfelijk schepsel.

Aan het einde van het jaar hebben we het gevoel dat de dagen zijn omgevlogen.
Voor God echter zijn duizend jaar wat voor een Israëliet een nachtwake was: 1/3 van
een nacht.

Als je slaapt ... zo voorbij.
Zó zijn hele perioden uit de wereldgeschiedenis voor Gød ... maar ogenblikken.

Voor ons tellen slecht de dagen.
"Leer ons zó onze dagen te tellen,
dat wijsheid ons hart vervult."

Tellen betekent hier: waarderen.

Dagen zijn kostbaar!

Laten we dat, lieve mensen, bedenken, ook aan het eind van 2009.

Hoe hebben wij die dagen van het afgelopen jaar uit Gods hand mogen ontvangen
en ... hoe hebben we ze besteedt / gebruikt?

We kunnen de moeitelijke dagen zó tellen, dat we er onze vuisten bij ballen, vol
opstandigheid.

We kunnen onze handen er bij in de schoot leggen, vol doffe berusting.

Maar heben wij onze dagen zó geteld, dat we de handen er bij gingen vouwen?

Er zijn ook dagen van vreugde geweest, bij een ieder van ons weer op eigen wijze.
Hebben de zegeningen ons tot ootmoedige dank gebracht?

Er zijn ook dagen geweest, waarin de zonde ons op een heel bijzondere manier in de
greep hield.

Namen we ook onze toevlucht tot Gods genade in Jezus Christus?

Ook in 2009 riep de HEER ons, dringend en ernstig ... tot bekering en geloof.

De Heilige Geest is nodig om zó onze dagen te tellen.

Hij is daarin onze goddelijke Leermeester.

Hij leert "ons zó onze dagen te tellen, dat wijsheid ons hart vervult."

Wijsheid.

Wij maken ons, broeders en zusters, jongens en meisjes, soms zo druk ... dat we
aan het juiste waarderen van onze levendagen ...

noch aan het gebed om een hart vervuld van wijsheid ... toekomen.

We worden vaak zo door de zorgen in beslag genomen dat de omgang met de HEER onder spanning komt te staan.

Een hart vol wijsheid ... weet van de korthed van het leven, maar ook van vergeving en van het goddelijke dragen door moeite en zorg heen.

Mozes bad zijn gebed ... midden in de woestijn van het leven.

Toen hij het gevoel kreeg, dat al het werk, dat hij met zorg had opgebouwd, uit zijn handen dreigde te vallen.

Het volk wilde terug naar Egypte, naar het diensthuis, naar de dagen van weleer.

Maar God wilde met zijn volk niet terug naar het verleden ... maar vooruit, naar zijn toekomst.

Voor ons betekent dat op deze oudjaarsavond ... niet blijven stilstaan, niet teveel achterom zien, maar vooruit.

We tellen onze dagen, die we gekregen hebben, met een deemoedig, dankbaar en dienstbaar hart.

Deemoedig, omdat de Here ons niet gedaan heeft naar onze zonden ...

Dankbaar, dat Hij ons vergeving bood en het leven ...

Dienstbaar, omdat wij ook Hem - op de grens van oud en nieuw - willen dienen met heel ons hart, met ons verstand en met ons leven.

We kijken vanavond ook vooruit.

Vol verwachting wat het nieuwe jaar ons zal brengen.

En in voorspoed en in tegenspoed belijden we vanavond met Mozes, de man Gods:

"Heer, U bent ons een toevlucht geweest van geslacht op geslacht, ... U bent, o God, van eeuwigheid tot eeuwigheid."

***

Laten we samen bidden:

Heer, onze God, Vader van onze Heer Jezus Christus,

In het zand van 2009 staan onze voetstappen.

Voetstappen die ons herinneren aan blijde en verdrietige gebeurtenissen.

Voetstappen die ons herinneren aan vreugde en aan pijn.

Ook in 2009 ging het leven gewoon door.

Er werden kinderen en kleinkinderen geboren.

Er waren momenten dat we afscheid moesten nemen van iemand die ons lief was.

Het was ook een jaar vol onzekerheid als het ging om onze gezondheid en om het mogelijke verlies onze baan.

Het was een jaar waarin we werden opgeschrikt door de crash van een Turks verkeersvliegtuig en de aanslag in Apeldoorn op onze koninklijke familie.

Wanneer we vanavond achterom kijken zien we daarvan de afdrukken in het zand van 2009.

Wanneer we bij dat alles ons afvragen:

'Waar was U, waar was U in 2009?'

Dan horen we U zeggen:

'Mijn lieve kind, toen het moeilijk was,
toen heb ik jou gedragen.'

Heer, onze God, U bent ons een toevlucht geweest.

Ook in het jaar 2009 ...

Toen er gevaar dreigde ....

Toen de nood op het hoogst was ...

Toen we moesten vluchten voor het onheil ...

Mochten we een veilig onderkomen vinden bij de Heer Jezus.

Daar willen wij U vanavond voor danken.

In het geloof en in het vertrouwen dat U van eeuwigheid tot eeuwigheid steeds

Dezelfde bent ... nemen wij afscheid van het jaar 2009.

Onze voetstappen in het zand worden om middernacht door de zee van de tijd
weggespoeld.

Maar U geeft ons en onze kinderen en onze kleinkinderen straks een nieuw jaar, een
nieuw begin.

Een jaar vol van uw dragende liefde.

Een jaar vol van uw vergevende genade.

Wees met ons, nu en voor altijd.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 31/12/2009